

REVISTA DE L'ASSOCIACIÓ CULTURAL **FENT CARREMANY**

MARIA DE LA SALUT
ASSOCIACIÓ DE PREMSA FORANA
DE MALLORCA

Número 94

MAIG

Any 1994

*** VIATGE D'ESTUDIS
A PORTUGAL.**

*** XERRADETA AMB EN
PACO NÚÑEZ GALLEGU**

*** L'ESCOLANIA DE
LLUC**

*** EL CLUB CICLISTA
DE MARIA DE LA
SALUT, EL MILLOR DE
BALEARS, AL CINTURÓ
CICLISTA A
MALLORCA.**

*** PARTICIPACIÓ
INTERNACIONAL AL
MEMORIAL LLORENÇ
SEGÚ.**

Sumari

Editorial i sumari	2
Un viatge a Portugal	3
L'escola a Fent Carrerany	6
Sa Xerradeta amb en Paco Núñez	
Gallego	8
Sa ruta de s'ensaïmada	11
Bullit de Notícies	12
Demografia. Telèfons	14
El temps. Temps passat	15
Poemes i Gloses: Repassada Pasqual	16
L'obra de Xim Torrents	17
L'Escolania de Lluc a favor de la cultura	18
Resposta a un escrit d'en Pep Anglada	20
Firma del conveni entre el Cim i l'Associació de Premsa Forana	21
Carrerany Esportiu: Ciclisme	22
Dibuixos dels alumnes d'educació Infantil de 3 i 4 anys	24

Fotografies:

Magí Ferriol Bauzá
Catalina Inès Barceló Pira
Escolania de Lluc
Club Ciclista de Maria

Portada:

Equip del Club Ciclista de Maria de la Salut, primer classificat al Cinturó Ciclista de Mallorca.

EDITORIAL

La vitalitat d'un poble possiblement es podria mesurar a través de la vitalitat de les seves associacions. Quan la gent es reuneix formant entitats culturals, esportives, recreatives, etc. és senyal que tenen inquietuds que van més enllà de l'estrictament individual i que pensa que és possible el creixement personal a través del contacte i la col·laboració amb altres persones; associar-se és una forma de sortir d'un recinte, de l'estret cercle individual o familiar per aproximar-se a d'altres amb qui es té alguna cosa a compartir.

Maria és un poble petit, però si considerem la quantitat d'associacions que hi ha (A.P.A., Fent Carrerany, Tercera edat, Club d'esplai, Club ciclista, Associació de caçadors, els diferents grups que depenen de la Parròquia, Cop de gas...) podem treure la conclusió que un bon percentatge de veïns està integrat en un o altre col·lectiu, i en moltes ocasions una mateixa persona participa en més d'un.

Cada Associació té, i ha de tenir, vida pròpia, sense que això vulgui dir que no hagin d'establir relacions entre elles i amb les Institucions, com puguin ser l'Ajuntament o el Govern de la Comunitat Autònoma. Però convendria no mesclar ous amb caragol i deixar que cada col·lectiu sigui independent i autònom en el seu funcionament intern. Malgrat això, el respecte a aquesta independència no ens impedeix dir que ens sap greu sentir pel poble rumors de deteriorament en el funcionament de la Tercera edat, i ens dol d'una manera especial perquè pensam que aquesta hauria de ser una associació modèlica, i ho ha estat durant molt de temps. Les persones que la integren reuneixen unes condicions molt especials per poder-se convertir en exemple per les altres; són persones amb una experiència de la vida que no tenen els més joves, disposen de més temps lliure perquè no estan lligats per un horari rígid de treball, tenen unes ganes de viure envejables i moltes habilitats que podrien transmetre als més joves.

Amb tot el respecte cap a ells, des de fora de la seva associació, ens permetem demanar-los que siguin capaços de deixar de banda petites manies personals, petits enfrontaments, i ens demostrin de veritat que, quan hi ha voluntat, es pot disfrutar d'una convivència joiosa i harmònica.

FENT 100 CARRERANYS

EQUIP DE REDACCIÓ:

Magí Ferriol Bauzá
Pere Fons Pascual
Joan Gelabert Mas
Margalida Mas Vicens
Miquel Morey Mas
Onofre Sureda Ribas

HAN PARTICIPAT EN AQUEST NÚMERO:

Alumnes de 7è i 8è, Alumnes d'Educació Infantil i 1er Cicle de Primària, Mestres del C.P. A. Monjo, Conselleria de Cultura, Educació i Esports, P. Miquel Mascaró, Miquel Oliver Roig, Club Ciclista de Maria de la Salut, Jaume Santandreu Sureda.

EDITA: Associació Cultural FENT CARRERANY,
Sant Miquel, 11 07519 Maria de la Salut
IMPRIMEIX: Apostol y Civilizador.
Petra.

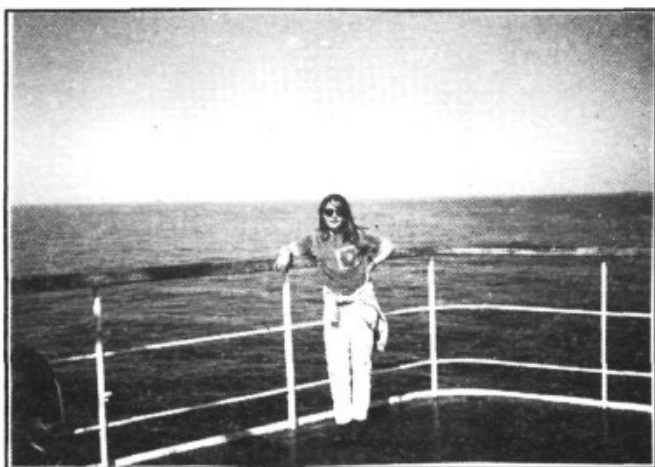
Nº DEPÓSIT LEGAL: PM-457/1986

La redacció de Fent Carrerany no es fa responsable de les opinions dels qui hi escriuen

UN VIATGE A PORTUGAL

El que us anam a relatar és el viatge que des del dia 23 al 29 del passat mes de Març, realitzàrem pel sud de la península Ibèrica. Els viatgers érem aquests: Catalina Inès Barceló, Antònia Bergas, Francisca Maria Bunyola, Catalina Bunyola, Antoni Carbonell, Anne Sophie Estarellas, Maria Magdalena Femenia, Miquel Mas, Antoni Mestre, Maria Magdalena Payeras, Catalina Ramis, Antònia Maria Sureda, Margalida Ferriol, (tots ells de vuitè curs) Antònia Bergas, Margalida Bergas, Jaume Marc Bunyola, Miquel Cladera, Miquel Mas, Magdalena Mestre, Pere Antoni Quetglas, Mateu Quetglas, Salvador Ribas, Pere Ribas, (de setè curs) i els mestres Joan Capellà i Magí Ferriol.

El relat està compost de retalls. Retalls dels relats d'un grapat d'al.lots que han escrit les seves impressions. Ens agradaria que llegint ens ho passàssiu tan bé com nosaltres viatjant. Una recomanació: visitau aquelles terres i aquella gent; i si no podeu viatjau amb la imaginació: nosaltres us ajudarem.

Dins el vaixell "Ciutat de València" cap a València

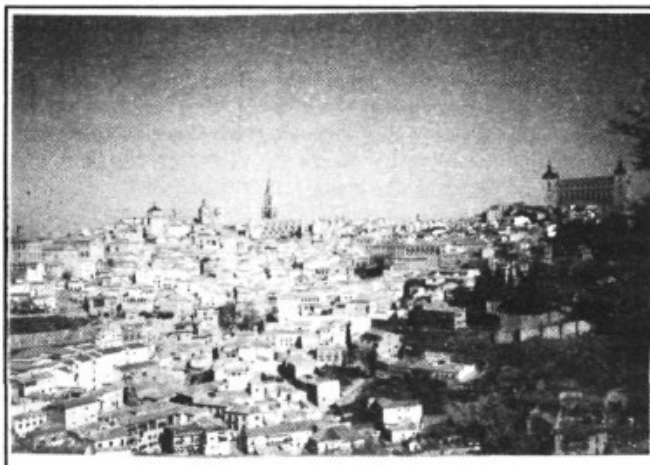
LA PARTIDA: DIA 23 DE MARÇ

"Tothom creu que un viatge d'estudis és per estudiar i que cansa. No ho negaré que cansa un poquet i que s'aprèn molt escoltant els professors i vivint aquells moments que veus coses fabuloses i admirables que no es poden veure a Mallorca. El viatge d'estudis sempre és un record que dura tota la vida i que no s'esfuma del cap. Ho record com si fos ahir, era un dia bastant bo per partir." (A. Carbonell)

"Per fi dimecres dematí, vam embarcar amb el vaixell "Ciutat de València" on deixàrem les maletes i diguérem adéu als pares. Ja dins el vaixell trespàrem per tot, ens dutxàrem,... i quan ja no sabíem que fer, ens anunciem que a les 6 hores hi havia un "Bingo Regalo". Vam comprar molts cartons i fins i tot jo vaig cantar un bingo. El vaig canviar per una pepa molt bonica que de seguida li vaig posar Califòrnia" (M.M. Femenia)

"Eren prop de les vuit, vuit i quart i baixàrem a València. L'autocar ens esperava i partírem cap a Madrid. Després de dues hores de camí ens aturàrem en un restaurant de pas i descansàrem una mitja horeta. Pujàrem de nou a l'autocar i ja no ens aturàrem fins a Madrid. El conductor ens va posar una pel.lícula i miràrem Un tigre en la almohada" (C.I. Barceló)

"A Madrid hi arribàrem damunt la una i mitja. Ens allotjàrem a l'hotel Asturias. Ens repartírem les habitacions. A la meua érem n'Inès, na Fama i jo. Aquest mateix

Vista general de Toledo
vespre anàrem fer una volta per Madrid, només els que volgueren, i a les tres i mitja arribàvem. Hi va haver la coincidència de què en aquest mateix hotel s'hi allotjaven els alumnes de la Salle d'Inca que també eren de viatge d'Estudis i jo vaig veure una amiga meua de Muro." (A.M. Sureda)

"A l'hotel Asturias, jo, en Toni Mestre, en Toni Carbonell i en Mateu vàrem conèixer nines de Búger" (M.Mas).

DE LA CAPITAL D'ESPANYA A LA DE PORTUGAL: DIA 24 DE MARÇ

"A dinar anàrem a Toledo, on es podia veure tota casta de trinxets, ganivets, matxetes, espases, escuts,... Vàrem prendre una beguda fresca i dinàrem d'arròs amb peix i de pollastre rostit amb patates. Si hi havia gana s'havia de menjar." (A. Carbonell)

"El temps passava aviat i la gent de segons quins llocs no era massa simpàtica, especialment els de Toledo que volien que noltros parlàssim el castellà i noltros no el volíem parlar." (C. Ramis)

"A Toledo donàrem una volta amb l'autocar al voltant de la ciutat, contemplàrem les vistes, el riu Tajo, les

Plaça de Trujillo, amb l'estàtua equestre de Pizarro

antigues muralles... vérem l'Alcàsser i visitàrem el quadre de L'enterrament del Conde de Orgaz i la Catedral.

A les cinc i quart férem una aturada a Trujillo. Contemplàrem l'estàtua de Pizarro i els nius de cigonya i cigonyes en els campanars i llocs alts." (A.M. Sureda)

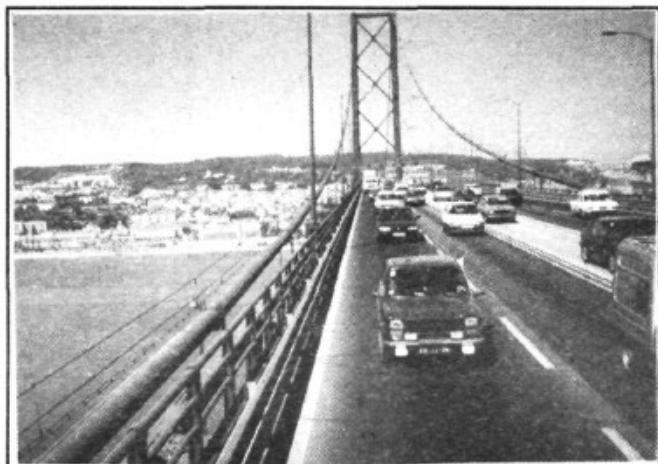

"En la frontera baixàrem a descansar i no ens demanaren la documentació, cosa que els professors havien insistit tant que la duguéssim.

Ja tard arribàrem a Cascais on ens allotjàrem a l'hotel NAU que tenia televisió com el de Madrid. Alguns companys asseguraren que feren "juerga fins a les quatre però jo, que dormia amb en Miquel Cladera, junts ens dormírem tot d'una" (P. Ribas).

"Ja deixàrem Espanya i entràrem dins Portugal, cap a Cascais. Haguérem de demanar on era l'hotel NAU. Era de tres estrelles, amb les habitacions enmoquetades, ràdio, televisió i calefacció. Quan arribàrem ens van donar sopar, però jo no tenia gana i no vaig sopar gaire" (M.M. Payeras).

"Quan arribàrem ens donaren patatilla, un peix que... i enciam sense trempar. Més tard anàrem a l'habitació, per cert: Eren precioses! Teníem la 314; n'Antònia Maria, n'Inès

Ponte 25 d'Abril, el pont metàl·lic més llarg d'Europa. Al fons, Lisboa

i jo, vam quedar estorades; tenien terrasses, etc. Ens avisaren que no podíem fer trull. Vam desfer la maleta perquè en aquest hotel hi estàrem dos vespres i ens vam anar a jeure (he dit a jeure no a dormir)." (M.M. Femenia)

UN DIA DEDICAT A LISBOA: DIA 25 DE MARÇ

"Vam anar al Monestir de Os Jerónimos i jo vaig fer fotografies a tota mena de monuments inclosos els que caminen." (M.M. Femenia)

"Després de dinar visitàrem el castell de Sao Jorge. Està a la part més alta de la ciutat i tot són costes i escales per pujar-hi. Hi volíem anar amb l'electric, uns trens que van per la ciutat, però estava tan ple que no hi cabia una persona i nosaltres érem vint-i cinc. Des del castell s'observa una hermosa vista panoràmica de la ciutat, el barri d'Alfama, els carrers més cèntrics, les places més importants. Férem algunes fotos i ens donaren fins a les set i mitja de temps lliure. Férem algunes compres per la ciutat i vàries voltes. Ens vàrem trobar gent de tota classe: des de una gran quantitat de gent de raça negra, a actors de carrer com un que tenia uns alteus molt grans amb una música rara que feia uns fets i uns moviments raríssims, com un domador de periquitos." (A.M. Sureda)

"Havíem comprat moltes coses per a nosaltres (no per regalar) i vam entrar a l'autocar on esperàrem perquè estàvem embossats. Crec que gastàrem les màquines fotogràfiques fent fotografies a mariners.

Vam anar a sopar a l'hotel Nau que per cert de cuina mallorquina, ni idea. Ja podrien mirar alguna vegada les receptes de Mestre Tomeu Esteva.

Més tard ens n'anàrem a una platgeta en la que hi havia molta d'arena i es pot dir que nadàrem dins l'atlàntic. Què ens ho passàrem! (sobretot en Magí)." (M.M. Femenia)

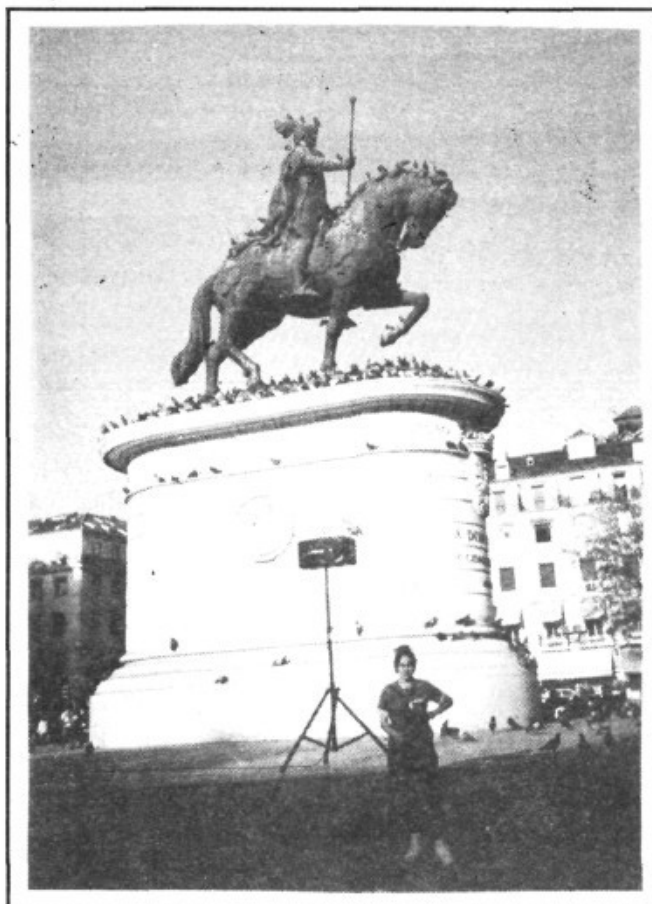
Les protagonistes, devora la torre de Betlem

"Després d'haver sopat anàrem a fer una volta per Cascais. Vàrem anar a la mar i vàrem jugar un poc amb l'aigua a veure qui es ficava més endins sense que l'aigua el tocàs, però quasi sempre n'hi havia algun que quedava xop." (C. Ramis)

"Arribàrem fins a la platja i jugàrem a córrer per l'arena a encalçar l'aigua i n'hi hagué que es banyaren els baixos, fou molt divertit." (M.A. Sureda)

DELS ENVOLTANTS DE LISBOA AL SUD DE PORTUGAL: DIA 26 DE MARÇ.

"Berenàrem i férem un volta per Cascais. Volíem anar a veure vendre peix però ja va estar venut. L'únic que poguérem trobar fou un cranc que passejava pel carrer. Compràrem unes coses per un mercadot que hi havia i

Terreiro de Pazo, a Lisboa.

partírem." (M.A. Sureda)

"El segon poble va ser Sintra on vàrem conèixer una estrangera" (M. Mas).

"Després partírem cap a Portimao. Allà menjàrem, per cert, el menjar més bo de tot el viatge." (M.M. Femenia)

"Els vespres els mestres se n'anaven a menjar llagosta o peix" (M. Mas).

"Per ses meves companyeres d'habitació i per jo no va ser massa 'guay' perquè van venir els mestres i van trobar en Mateu dins la nostra habitació". (C. Ramis)

DEIXANT L'ALGARVE I ENTRANT A ANDALUSIA: DIA 27 DE MARÇ

"Rinf! Ring! Ring! Eren les vuit i mitja, hora en que havíem de ser al menjador i noltros encara ben adormides quan sonà la darrera telefonada. Pegàrem bot del llit i arribàrem tard. Entràrem al menjador i tots es posaren a fer mambelletes. Quina vergonya! (M.A. Sureda)

"A la fi, ja tornàrem cap a Espanya. De camí a la

La foto la feu un plantós portuguès a Vila Real

frontera ens vam aturar a un poble (Vila Real de Sao Antonio) on vaig comprar dues botelles de vi" (M.M. Payeras)

"Prop de les dues arribàvem a l'hotel Bellavista de Sevilla. Hem anat a veure la Giralda, hem vist les cucuies i no poguérem pujar a la torre de la Giralda perquè era festa i hi havia massa gent. Observàrem la processó de Setmana Santa. Després de caminar unes hores ens aturàrem a un parc o una plaça on ens fotografiàrem i totes ens compràrem un capell igual." (C.I. Barceló)

"Passàrem per Sevilla i veiérem moltes 'rentadores', la processó de setmana santa amb molts de penitents

La plaça d'Espanya de Sevilla, devora el Parc de Maria Lluïsa

La Mesquita de Córdoba. Les de la fotografia, són les mateixes.

i estiguérem al Parc de Maria Lluïsa on ens compràrem un capell." (M.M. Femenia)

"Al vespre vam quedar a jeure a l'hotel La Lancha. Aquest sí que va ser un vespre desgraciat per una amiga meva: 1er: La van trobar dins l'habitació dels nins i 2on: va rompre un vidre de la finestra sense voler, però el va rompre. Afortunadament no la van barrejar gaire." (C. Ramis)

DE CÒRDOVA A VALÈNCIA: DIA 28 DE MARÇ

"Una cosa que em va fer bastanta gràcia va ser un home que quan noltros érem a dins la Mezquita, ell ens va començar a explicar coses d'allà i quan va acabar de parlar, l'hi va dir a n'en Magí 'Si me quieres dar algo'. I en Magí, per no quedar malament l'hi va donar un parell de doblers." (C. Ramis)

"Xerrant, xerrant, ens dugué a una tenda i digué a la dependenta: 'Los míos són de Cartagena'. Es referia a nosaltres i no érem ni 'suyos' i som de Maria." (M.A. Sureda)

"El matí, ja agafàrem l'autocar per anar a València. Ens aturàrem a l'hotel SAGA a dinar. El menjar era asquerós, almenys el segon plat. A València sopàrem de pizza, que va ser boníssima. Aquesta vegada vaig dormir a butaca. Però estava tan cansada que en vaig dormir tot d'una" (M.M. Payeras).

"Al vespre va ser una passada. Vam anar a sopar a Telepizza. I aquelles pizzas eren de lo més bo que jo havia menjat mai." (C. Ramis)

"Dins el vaixell a les 4 de la matinada, jo, en Salvador i en Mateu ballàrem bacalao" (M.Mas).

L'ARRIBADA: DIA 29 DE MARÇ

"No és que m'anyorés però vaig estar contenta de veure la meva mare al port" (M.M. Payeras).

"El dia 29 vàrem arribar al port on tots els pares ens esperaven desesperats" (M. Mas)

"Tot va passar molt aviat. En el vaixell quan podíem veure Mallorca, jo em sentia com un estranger que l'anava a visitar, però llavors, al veure el meu pare que m'esperava se'm fugí de seguida aquesta idea. Quan vaig posar el primer peu a Mallorca vaig dir: A la fi! Ja hi som! Que bé!" (A. Carbonell)

"Aquest era el final d'uns inoblidables dies de viatge d'estudis que es feren mot curts. Ens ho passàrem d'allò més bé i ha estat una experiència única i inoblidable". (M.A. Sureda)

Els alumnes i mestres de setè i vuitè
(Les fotografies són de na Catalina Inès Barceló)

CANçons I ENDEVINALLS

CURIOSITATS que hem trobat

(11) Cavallet quan eres jove,
que anaves de pentinat!
i ara ja has arribat
que de magre no pots corre.
(Ea Clara, Joan i Miquel Garau)

(12) Es cavall diu a sa mula:
demà aniré a ciutat,
jo menjaré ordi estruocat
i tu et menjaràs sa cugula.
(Joan i Miquel Garau)

(13) Es cavall de'n Romeu
no vol camaiot,
si m'hi donen poc
alça es cul i torna.
(Joan i Miquel Garau)

(?) Es cavall del rei negre,
de quin color és? (.....)
(Margalida Torelló)

(?) Es cavall blanc de Sant Jaume,
de quin color era? (.....)
(Miquel Martínez)

(14) Avui, avui tatanet
anirem a Sant Bonet
comprarem un parrallot,
per dinar, per sopar
per en..... no m'hi haurà!

(15) El cavall es elegant
i no passa mai de moda
per més que hom hagi
inventat nous vehicles
amb xa roda.

(?) Bon alt i gros el sèbria,
i a sobre jo pujaria,
ben dret sèbria que anés!
mentre a terra no em tirés
Que és? (.....)

BIBLIOGRAFIA

- Gran enciclopedia il·lustrada. Edicions DA NAE, S.A.
- Diccionario enciclopedia Abreviado. Espasa Calpe S.A. Madrid 1957
- Recull de poemes per a petits i grans de Rosa Sensat Editorial Kairós, S.A.
- Los adivinalls a l'escola Editorial Moll Mallorca 1993
- El cavall Publicacions S.A.
- Animales del Mundo Ediciones AFHA
- Montaña-Madibérica
- Miquel A. Salvatella S.A.
- Director de la obra Rinabla D. D'Ami

• Durante la lucha, los potros aprenden los diferentes movimientos de enfrentamiento.

• La lucha entre individuos macho se manifiesta en las manadas de caballos salvajes.

• Las corcas no sólo representan un ataque, sino también un juego.

• Para librarse de los parlotes de la pata se mordiaquean unos a otros.

• El revolcarse por el suelo es una forma de curarse la piel, sobre todo durante el periodo de muda.

• Se revuelca en la arena para calmar el picor de la piel producido por los parásitos.

• Una actitud muy característica es la de elevar el labio superior y respirar por las narices.

• Durante la muda se rascan las crines.

• Actitud de pastoreo: ríen tras su alimento de la vegetación de los prados.

• Se rasca contra la crine de los flancos para librarse de los irritantes parásitos de su piel.

¿Cuánto tiempo está digno para el caballo?
11 meses i 16 dies.

Les grates que les toquen?
s'agiten que les coïnen.

¿Quantes cops té?
Zé 12 d'alt i deurs. Un any o donany mesden son dent.

• Tras el nacimiento, la cría de caballo puede caminar y seguir a la madre.

• Con que lent.

¿Quantes cops escul?
per defensar-se, i per jugar.

¿Moron ex cavalls?
no

Como Uña y Carne

La pel·licula del Xitan mor va mostrar que ets cavalls i ets homes s'estimen i que ets cavalls son molt forts però no serveixen per atravesar un desert.

En es rones de ca'n Miquel Gual veiem i apren guanyar moltes coses dels cavalls. També disfrutàvem de muntar a cavall amb en 'Blanco'.

SA XERRADETA AMB...

EN PACO NUÑEZ GALLEGO.

Aquesta vegada hem entrevistat En Paco Nuñez Gallego, un habitant d'aquesta terra, resident i ciutadà de Maria de La Salut des de l'any 1990. Anam a casa seva. Es una senzilla vivenda a la primera sortida, a la dreta, del carrer Major. Ens rep amb l'educació i delicadesa que caracteritzen el nostre amic Paco. Amb herbes bones i maneres ens va oferir un tè moruno, acompanyat de pastissos deliciosos. Al portal del corral hi té una cusseta que lladra fins que l'has saludada i amorosida. La casa és molt senzilla, però està plena d'encant, sabiduria i amor.

- Li demanam pel seu naixement.

* Dia 4 d'octubre de 1926 i a Tetuán, contesta, al Marroc. Som fill de Hilario Núñez Pastor de Zamora i de Francisca Gallego Tejedor de Palmones, Càdiz.

- Com així nasquéreu a Tetuán?

* El meu difunt pare va anar a la guerra del Marroc. Allà va conèixer la meua mare, s'enamoraren, es casaren i hi quedaren a viure i tengueren nou fills.

- No pogueren seguir vivint a Tetuán?

* El meu pare pertanyia al partit republicà i el detingueren tot el temps de la guerra. Va estar tancat al Puerto de Santa Maria, en el camp de concentració de Ceuta i finalment a la presó de Tetuán.

- L'alliberaren?

* Dia 1 d'octubre del 39 li donaren 48 hores per preparar les coses i entrar a Espanya.

- I la seva mare?

* Ma mare havia mort l'any 36, en el gener. Nosaltres quedàrem amb l'àvia Isabel, mare de la meua mare. Dels nou germans, n'havien mort dos i el major l'havien reclutat per la guerra.

- Com fou aquest èxode del Nord d'Àfrica?

* Mon pare, viudo, amb els sis fills que li quedaven, passà l'estret de Gibraltar i anàrem a viure a Toledo. Mon pare va començar a treballar de forner, que era el seu ofici. Jo vaig complir els 13 anys en el viatge i hi havia tres germans més petits que jo.

- Com recordau la vostra infantesa en aquests 13 anys, a terres dels germans àrabs o moros com popularment deim?

* Als 7 anys vaig començar a l'escola general bàsica a Tetuán. A casa nostra el meu pare ens ensenyava a llegir i escriure. Moros i cristians vivíem junts, jugàvem plegats i ens enteníem. Jo sabia i parl encara l'àrab, la seva llengua. A tres quilòmetres hi havia un riu i hi anàvem a banyar-nos i a jugar. Tots teníem un "tiraxines" per fer por als ocells.

- Algun record de la guerra civil?

* En tenc pocs. Allà només hi va haver un bombardeig. Sabíem pels diaris el que passava en els fronts de la península. Nosaltres vivíem com podíem a casa de la padrina.

- Deixem ja el Marroc, Tetuán, la vostra vida allà, els records, els amics i anem a Toledo, on arribau amb el vostre estimat pare.

* Des d'un principi els tres majorets sortíem a fer feina. Jo vaig aprendre l'ofici de "damasquino".

- Què és això, Paco?

* Fer relleus en or i argent. Es alguna cosa coneguda per tot el món, és un ofici típic de Toledo. Fins el 44 vaig estar en una vicaria, amb pastors d'ovelles, etc.

- Hi havia fam en aquest temps?

* Era terrible la falta d'aliments. Sortíem al camp i dúiem verdures i fruita d'allà on fos. Record que passaven camions plens de remolatxa i a la costa aprofitàvem per agafar-ne un poc i la mos menjàvem frita.

- Alguna cosa d'aquestes que passen quan som al.lots?

* Una vegada, en el port de San Martín, devora el riu Tàjo, érem una quadrilla d'al.lots que, amb el "tiraxines", apuntàvem a les falzies. La meua pedra va pegar a un niu i caigué al riu i els ocellons nedaven. Jo me vaig tirar a l'aigua per recollir-los. Hi havia poca aigua i vaig pegar a una pedra. Encara es veu la cicatriu. Em dugueren a la casa del socors.

El jovenet Paco creix dins l'ambient dels barris de Toledo. Treballa com pot. La família sobreviu. De més majoret fa de devanador o bobinador, etc. Així arriba als 20 anys. Ara ja no pot pus. El monet de Toledo li és petit i necessita altres aires més aventurers. Ell recorda els 13 anys del Marroc i en sent enyorança.

- Que va passar als 20 anys, estimat Paco?

* Als 20 anys vaig deixar el taller, Toledo, i arrib al Marroc de Carrilano. Allà em va agafar la policia espanyola i me digué que havia estat repatriat a Espanya i que allà no hi podia viure. M'acompanyaren a un barco, a Ceuta, però jo no estava disposat a tornar-me'n i així com vaig poder, els vaig escapar.

- Conta, tio Paco, aquesta aventura.

* Me vaig presentar a Dar Rififfiens, a la "cuna" de La Legión que fundà En Millan Astray. Vaig firmar per tres anys. Em destinaren a la quinta Bandera, desset companyia. Vestit de legionari, anava a visitar la meua família de Tetuán i em passejava per davant els policies que m'havien posat dins el vaixell a Ceuta i es morien de ganes d'agafar-me, però no s'atrevien a posar-me les mans damunt per ser un cavaller legionari.

- Per què no seguírem a La Legión?

* Jo no era militar ni en volia saber res. Quan vaig

Me vaig trobar al carrer sense medis de cap classe

acabar el contracte, vaig tornar a la vida civil. El meu germà Hilario ja havia muntat un talleret a Toledo i me n'hi vaig anar a fer-hi feina.

- Ja teniu 23 anys i és hora de...

* Tenia bastantes admiradores, però també tenia i sentia una vena espiritual. Me vaig fer terciari de l'ordre tercera del Carme, de Santa Teresa i Sant Joan de La Creu. Això consistia en oferir les obres, la feina, el matí; combregar diàriament, visitar el Santíssim a la parròquia on estava exposat, passar el rosari l'horabaixa, acció de gràcies i anar a l'adoració nocturna una vegada al mes.

- Realment la vostra vida va fer una girada de noranta graus.

* També vaig ser de la J.O.A.C., joventut obrera catòlica. Record que el director era D. Jaume Colomina, un català dels bons. Era un tio fantàstic, mai estava preocupat. Sabia estar amb tots i donar solucions al que es presentàs. Encara ara cada nit el record i deman per ell.

- Vos va durar molt aquesta manera religiosa de pensar i viure?

* Va madurar en mi una vocació religiosa i m'en vaig anar de postulant als pares blancs, a Madrid, al carrer menorca. Hi vaig estar uns quatre mesos.

- I llavors?

* Llavors havia d'anar a Bèlgica, on hi havia el vertader noviciat d'aquests missioners.

- I que va passar?

* Quan anàrem a treure-me els papers pel passaport, m'els negaren.

- Qui els vos va negar?

* L'Estat. Mon pare era republicà i vivíem en plena dictadura.

- Aquest fet vos degué caure com un plom.

* Que es posin al meu lloc i ne treguin conseqüències.

Segurament aquestes foren les galtades més fortes i més humiliants que feriren l'utopia, la fe, la il·lusió i obertura de camí del nostre entrevistat. La persona que no pot realitzar allò que ha somniat i programat, està exposada a desequilibris psicològics.

- Com va seguir la vostra vida després d'aquest revés?

* Me'n vaig tornar a Toledo. Per problemes de vista no vaig poder continuar al taller del meu germà. La influència del que dirà la gent, el respecte humà, etc, em feren tornar cap a Madrid. Allà feia feina a la casa Autovat, casa de reparacions de electricitat. Guanyava 21 pessetes diàries i no me bastaven per la pensió i, deprimat i humiliat, vaig tornar a Toledo. Més tard me convidaren a un congrés de la J.O.A.C i vaig tornar a Madrid. Allà vaig conèixer una gent de Vich, Catalunya, i m'en vaig anar amb ells i vaig treballar uns mesos a una fàbrica de rajoles. Després, baixant a Barcelona, vaig treballar a Metal Graf.

En Paco ha sortit de l'ambient castellà, Toledo, Madrid, ambient estret, controlat, de poc futur i arriba a un país més lliure, més acollidor, més universal, catalunya.

- Hi estàreu molt de temps a Barcelona?

* El 57 vaig venir a Mallorca. Vaig venir amb una companyia de cotxes de xoc "El Campolino". Acabades les actuacions a l'illa, tornàrem a Barcelona i férem plaça morta a Sant Andreu per passar l'hivern.

- L'estada a Mallorca fou curta.

* No. Després em vaig desfer de la companyia de xoc i vaig tornar a Mallorca pel meu compte. Vaig treballar en la construcció fins l'any 60. Aquest any vaig treure un carnet de navegació, me vaig matricular a la marina per dedicar-me a la pesca.

En Núñez ha acabat la seva vida a la terra i vol provar la mar. Ell cerca i cerca sense saber gaire bé el que ha perdut, allò que li han negat. No pot reconstruir una vocació feta bossins.

- Contau-no una miqueta la nova vida de la mar.

* La primera nau que vaig trepitjar fou "La Unión". Llavors aquest barco es va vendre i vaig anar amb una gambera anomenada "El Joselito". Després, amb un amic, pujàrem a Rotterdam (Holanda). Allà vaig estar 20 dies aturat i em vaig llogar a un super petrolier noruec, Adiyanti.

- Ens podríeu indicar algunes de les rutes i ports que visitàreu.

* Feia feina dins barcos de la companyia escandinava. Des del nord d'europa anàvem cap el golf Pèrsic, pel canal de Suez i mar Roig cap a Austràlia a descarregar cru. Des d'Austràlia pujàvem carregats cap Hamburg (Alemanya).

- Duraven molt cada un d'aquests viatges?

* Normalment duraven quatre mesos. En un d'aquests viatges, en el Canal de Suez, em donaren la notícia de que havia mort mon pare a San Sebastián.

- Recordau alguns viatges més?

* També vaig fer feina en una nau que portava gra i minerals. De Rotterdam a Virginia, Norfolk, a carregar carbó, canal de Panamà...

- Aquí el Paco riu i vol dir alguna cosa curiosa. Que vos va passar a Panamà?

* No fou a Panamà, sinó a Califòrnia. M'hi vaig casar amb una "chicana", Herlinda Maldonado. Vaig estar set dies amb ella. Li vaig donar uns ocellets que havia comprat a Mozambique i li vaig dir: queda't amb aquests ocellets que l'altre ocell s'en va.

- Sense més motius deixàreu l'Herlinda?

* Volia que jo treballàs dins barcos americans i ella cobraria el 50% de la paga, com era llei allà i vaig pensar que els espanyols vengueren a conquerir i no a ser conquerits.

(El Paco no era per estar aturat i mantenir una dona. No li havia acabat la vena aventurera.)

* De Califòrnia a Pistburg, San Francisco, passàrem per l'illa d'Alcatraz i allà descarregàrem el carbó. Des d'allà al Japó, a Magassaquí, Niama i Simiza. Hi carregàrem un material com alumini molt, que empraven pel fusellatge dels avions. D'allà anàrem a Oregón (Nord amèrica).

- Com era la vida en un vaixell?

* Hi havia un ambient colossal. Els noruecs són molt divertits. Els encanta la cervesa. Són bones persones. A la taula no hi faltava res: formatge, llet, tè, cafè, etc.

- Vàreu veure complit el refrany popular de: a cada

En el poble de Maria hi he trobat la pau i la tranquil·litat.

port un amor?

* Després de tants de dies, és normal. Jo tenia una amiga a Panamà i una altra a Cuber (Japó). Allà solia demanar els tres dies lliures que me tocaven per cada mes. Dormia amb quimono en un hotel confortable.

- Fins quan treballàreu amb els noruecs?

* En el 65 vaig deixar els mercants noruecs i m'en vaig anar a la pesca d'altura, a San Sebastián. Hi vaig estar fins el 68 i aquest any vaig tornar a Mallorca.

- En Paco ja no era cap nin, havia corregut molt i torna a l'illa de la calma.

* Vaig pescar a Mallorca fins l'any 71. D'aquest any fins el 80 vaig estar a San Sebastián. El 80 pescava "camarons" amb la nau Paco a Porto Colom. Amb la Guadalupe, a Porto Cristo. Després al port de Sóller. Allà perdérem les xarxes i la barca va quedar fermana al moll.

- Aquí acabà tot o encara vos embarcàreu més?

* Després vaig treballar amb l'Amarilla. A aquesta la va enfonsar un obrer perquè no el pagaven. La gent creia que jo hi dormia dintre i m'havia ofegat, però jo era a una discoteca. Llavors em vaig embarcar en la Cala Rajada. Era una gambera. En el 84, per desavenències amb l'amo del vaixell, perquè me negava a pintar, amb un sergent de la marina, me desembarcaren. Vaig anar a U.G.T. i a la marina i me digueren que no havia cotitzat suficient per cobrar i me vaig trobar al carrer, sense medis de cap classe i vaig anar a parar a l'hospital de Nit on me rebé l'amic Jaume Santandreu.

- Un pare honrat, però republicà, una vocació rompuda, una vida de treball desordenat i uns patrons aprofitats, injustos i corruptes, deixen com si res un ser humà damunt les pedres i l'asfalt del carrer.

- Un bon dia arribava a Maria un home petit, moreno, mostatxut, etc. Com fou tot això, Paco?

* A l'Hospital de Nit em parlaren de la parròquia de Maria i hi vaig venir l'any 90. Finalment he tengut la sort de cobrar la paga manqui, la pagueta dels que no han cotitzat.

- I com vos trobau aquí a Maria?

* En el poble de Maria hi he trobat la pau i la tranquil·litat que no havia pogut trobar en la moguda i fatal vida que m'ha tocat viure. Diàriament parl amb Déu a qui tot ho dec. Tenc el ple coneixement que ell m'escolta i m'ajuda.

Gràcies, Paco, per haver

volgut parlar amb nosaltres. El poble de Maria vos ha acollit amb els braços oberts i sou un més entre nosaltres. Sabem de la vostra integració i del vostre exemple. No estau totsol ni hi estareu mai. Molts d'habitants d'aquest poble vos estimen.

El nostre estimat Paco té una família digne, honrada i preciosa, distribuïda entre Zaragoza, Madrid, San Sebastián i París.

Aprofitant l'avinentesa d'aquesta entrevista voldríem agrair a qui ha deixat gratuïtament la caseta on viu el germà Paco.

Pere Fons i Magí Ferriol

SA RUTA DE S'ENSAÏMADA

La corrupció, el nostre pa de cada dia?

D'un temps ençà els mitjans de comunicació, ocupen gran part del seu espai a informar-nos de casos de presumpte corrupció, com el de l'ex-governador del Banco de España, l'ex-director general de la Guardia Civil i d'altres de nous que surten a llum. Hom pot comprovar, que tota aquesta gentussa sense escrúpols, que estan al servei del poble a través d'un càrrec públic, càrrec adjudicat per confiança, que algú havia depositat en ells, així paguen el favor, mirau si ho són agraïts. És difícil entendre com hi pot haver gentussa d'aquesta mena, com no els cau la cara de vergonya, aquests porcarros són els que han aconseguit desacreditar tota la classe política. Ells són els culpables que de cada vegada pugi el nivell d'abstencionisme a les eleccions, que la gent procuri defraudar el màxim possible sense tenir cap remordiment de consciència, (i ara que torna venir el període de declaració de la renda). Aquests són els culpables que la joventut no en vulgui sentir ni parlar de política, i que el sentiment popular cap a la classe política sia "tots són iguals".

Però si miram prim, veurem que tots aquests que només han mirat pel bé de la seva butxaca, aquests no són polítics, aquests són oportunistes, aquests només s'han acostat al partit, en aquest cas el PSOE, quan ja tenia el poder o estava a punt d'aconseguir-lo i s'hi han acostat sense cap mania, sense llegir cap programa electoral, sense mirar quin era l'ideal del partit. Aquesta classe de gent només en té un d'ideal, els durs i el poder.

D'aquests casos que ara tant se'n parla i que el partit de l'oposició se'n cuida que tinguin el màxim de ressò possible, en tenen la culpa els mateixos partits. Aquests partits que només miren d'ampliar el número d'afiliats sense mirar prim, com bons coneixedors que són que cada afiliat són un grapat de vots i que els necessiten per poder guanyar eleccions. Moltes de vegades per aconseguir l'afinitat ideològica del nou militant fan promeses que no haurien de fer. Interferir per assegurar algun lloc de feina, d'afavorir alguna tramitació particular, requalificar uns terrenys, etc.. Si es fes una enquesta entre molts dels afiliats a alguns partits polítics una gran majoria no sabria definir ideològicament el partit on milita ni s'ha llegit mai els estatuts del partit. Aquesta gent, per dins un partit polític són pitjor que el corc per dins la fusta, són com l'arna per dins un guarda-roba, aquests només hi cerquen una cosa, favors, "enxufisme", poder, embulls, negocis bruts, amb una paraula, CORRUPCIO.

Mai s'acabarà la discriminació racial?

Quan la majoria de nosaltres ens alegrem que a Sudàfrica, entre bomba i bomba de la minoria d'ultra-dreta blanca, se celebrin unes eleccions que els mitjans de comunicació anomenen multirracials i jo trob que senzillament s'haurien de denominar democràtiques, eleccions per poder formar un Parlament on no se discrimini a ningú pel color de la seva pell. Quan a Sudàfrica han aconseguit un dels drets elementals de la persona i que se'ls negava des de feia tant de temps, no hem de creure que ja està solucionat el problema del racisme. Aquest problema que sembla que no existeix va per llarg i per mostra aquest botó: Una guarderia de Premià de Mar (Barcelona) no va admetre un nin de 18 mesos fill de mare catalana i de pare gambià pel color de la seva pell. Estem molt enfora, ens falta molt de camí per córrer per aconseguir la igualtat, la igualtat real.

L'antifranquisme a Mallorca 1950-1970.

Aquest és el títol del darrer llibre de Miquel López Crespí. Llibre ben polèmic, ja que no passa dia que no se'n parli a la premsa. He de dir que jo no puc fer valoracions dels fets que explica l'autor, però sí que puc dir que m'he sentit enganyat amb aquest llibre, que el contingut no té res a veure amb el títol. Jo pensava trobar un llibre d'història d'uns anys i d'uns fets no molt llunyans i que pareix que tothom vol oblidar, narrats per López Crespí, autor amb un gran nombre de premis literaris guanyats i activista democràtic en temps de la dictadura. Bé idò, en aquest llibre l'autor ens narra una vintena d'històries i anècdotes personals de la lluita clandestina amb un egocentrisme exagerat, històries de les que no surten a les cròniques oficials, fets curiosos que val la pena conèixer, noms de persones que durant els darrers anys de la dictadura varen col·laborar amb els moviments obrers i antifranquistes i actualment estan col·locats en el poder, autonòmic o estatal, etc., etc.

Però el contingut del llibre no ocupa els 1950-1970 com indica el títol, bàsicament abarca els finals de la dècada dels seixanta fins la meitat de la dels setanta, com tampoc no tracta tot el moviment antifranquista a Mallorca, només una part, que també val la pena recordar. Un altre títol reflectiria molt millor el contingut del llibre, però és clar seria molt menys comercial.

Miquel Morey i Mas.

SUPERCREDIT HABITATGE
BANCA MARCH

CASA PRÒPIA EN 5 DIES

FINS AL 80% DEL VALOR
DE TAXACIÓ DEL HABITATGE

BANCA MARCH

BULLIT DE NOTÍCIES

CARTA PASTORAL

Els bisbes de les illes: Teodor Ubeda Gramage, de Mallorca; Francesc Xavier Ciuraneta Aymi, de Menorca i Xavier Salinas Viñals de Eivissa Formentera, han publicat una carta pastoral: "CONSTRUCTORS DE SOLIDARITAT". Són unes orientacions i pautes d'actuació cristiana en temps de crisi econòmica. Entre altres, parlen de l'atur, la crisi, els més afectats, les conseqüències i actituds i fets en què no estam d'acord. En la segona part parlen de la dinàmica de ruptura i servei, un estil d'austeritat i de proximitat, la persona humana i la vida social, la persona humana com a filla de Déu, l'economia situada al servei de l'home, etc.

CARTA ALS JOVES

El bisbe de Mallorca ha publicat una carta per als joves cristians de Mallorca.

MALLORCA MISSIONERA

Des de segles Mallorca ha estat aventurera, ha cercat altres horitzons per viure. Igualment els religiosos i seglars humanitaris s'han sentit cridats a desenvolupar tasques espirituals i socials a terres llunyanes.

El 8 de maig, Mallorca o l'església cristiana catòlica local mallorquina recorda aquests destacats membres i demana per a ells una aportació econòmica.

L'HOSTAL

S'estan acabant les obres de restauració que realitza el comitè Capella Fonda a l'antic hostal de Maria. En una altra ocasió publicarem una petita història d'aquesta antiga i misteriosa casa.

AJUNTAMENT

S'està realitzant la tercera fase del clavagueram per les aigües

BULLIT DE NOTÍCIES

netes i brutes. Prest tots tendrem aigua potable i se n'aniran les que contaminen.

S'està sembrant gespa a la plaça d'es Mercat. Es resembren els arbres morts o espanyats.

EL REFUGI

Dissabte dia 23 d'Abril al programa Informe Semanal que emet la primera cadena de Televisió Espanyola, sortí un reportatge del Refugi. És vertaderament impressionant veure i contemplar les misèries produïdes per les injustícies, impotències, estafes, i capitalismes. És dura i poc agraïda la feina d'en Jaume i els seus col·laboradors. És una feina mala d'entendre pels negociants per qui el viure es tradueix en coses i diners.

UNA DISCULPA A L'AJUNTAMENT

Recordareu que al passat número de la revista us informàvem de la desaparició de l'ordinador portàtil de l'Associació 'Fent Carrerany' que teníem dipositat a Ca'n Rotger. N'informàrem l'Ajuntament, alhora que ens queixàvem que el mecanisme de control d'accés a aquella casa era molt precari. Els responsables de l'Ajuntament ens convocaren a una reunió per parlar del tema i trobar una solució. La reunió era, així es pot dir, per a nosaltres. I nosaltres, per un problema molt puntual, de darrera hora, no hi poguérem assistir. Alhora que eels donam les gràcies pel seu interès ens volem disculpar per la nostra absència.

NA CATERINA CONTACONTES A LA BIBLIOTECA MUNICIPAL

El passat dimecres dia 27 tornàrem tenir entre nosaltres, a la Biblioteca, na Caterina Contacontes. A les sis del capvespre, els nins i nines de Maria es tornaren embadalir amb els contes que na Caterina els anava enfilant.

REUNIO PER PREPARAR LES JORNADES CULTURALS I ESPORTIVES

Dissabte dia 23 d'Abril es va celebrar a l'ajuntament una reunió per preparar les properes Jornades Culturals i Esportives, que des de fa uns anys se celebren els mesos de juliol i agost. La nostra Associació s'ofereix, tal com hem procurat fer sempre, a col·laborar en la seva realització. En tenir més informació ja us la farem arribar.

Demografia

ENS HAN DEIXAT:

Antoni Vanrell Ferrer morí a l'adat de 59 anys el dia 8 d'abril de 1994. Viví al carrer Constitució, 21.

Nicolau Ferriol Moragues morí a Palma.

Miquel Mas Darder morí el dia 9 d'abril als 59 anys. Tenia el seu domicili al carrer morell.

Joan Mas Vanrell morí el dia 11 d'abril a l'edat de 80 anys i vivia a la plaça d'es Pou, 17.

Què descansin en pau.

BENVINGUTS:

En Santiago Candel Vanrell va néixer el 3 d'abril de 1994. És fill de Santiago i Francisca. El seu domicili és: Constitució, 14.

Enhorabona als seus pares i demés família.

JA L'HAN FETA:

En Jaume Ferriol Fiol i Na Coloma Perelló Estarellas es casaren el dia 19 de març.

En Joan Socias Soler i Na Margalida Gelabert Ferriol es casaren el dia 9 d'abril.

Que el vostre amor no acabi mai.

TELÈFONS D'INTERÈS

AJUNTAMENT	625002 Fax 525194
UN.SANITARIA (Cila Prèvia)	525594
APOTECARIA	525020
ESCOLA DE DALT I FAX	525083
ESCOLA DE BAIJ	525252
CA SES MONGES	525144
LOCAL 3a EDAT	525564
PARROQUIA	525033
GESA INCA: AVARIES	500700
BOMBERS	085
AMBULATORI D'INCA	502850
SON DURETA (Centralita)	175000
AMBULANCIES S.S. (INCA)	502850
AMBULANCIES	200362
RECAPTACIÓ DE TRIBUTS	
DELA CAIB (INCA)	505901
ADMINISTRACIÓ D'HISENDA	
D'INCA	505112
	505160

HORARIS:

AJUNTAMENT:

de 8'30 a 15 hores.

APOTECARIA:

Matí: 9 a 13 hores.

Tarda: 16'30 a 20'30 hores.

UNITAT SANITÀRIA:

de 9 a 15 hores.

BIBLIOTECA:

Dimarts, dijous i divendres:
de 18-20 h.

Dimecres: de 17 a 20 hores.

Dissabtes: de 10 a 13 hores.

LÍNIA MARIA-PALMA:

Maria: 7'30 i 15 hores.

Palma: 13 i 19 hores.

LÍNIA INCA-MANACOR:

Inca: 12'30 i 19'55 hores.

Manacor: 9'40 i 18'50 hores.

PUNT D'ATENCIÓ CONTINUADA DE SINEU:

Carrer Ponent, número 3.

- Per demanar hora al servei de Pediatria heu de cridar de 8 a 14 h. al.....

855043

- Per urgències, a partir de les 15 hores heu de cridar al.....

520292

- Preparació pel part, postpart, control de gestació i informació sobre anticonceptius heu de cridar al.....

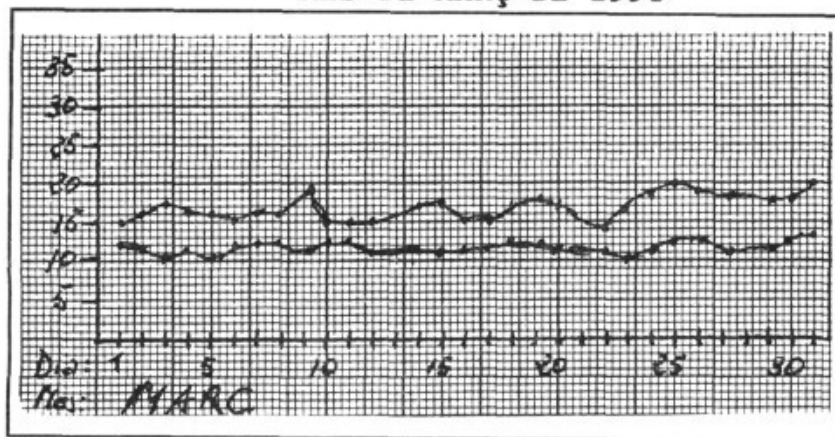
236624

El temps

MES DE MARÇ DE 1994

PLUVIOMETRIA

Dia 1 0'5 l.

Dia 22 9 l.

TOTAL: 9'5 LITRES

Temperatura Màxima

20 °C (Dies 25 i 31)

Temperatura mínima

10 °C (Dies 3, 5 i 23)

Temperatura Mitjana

14'1 °C

Mitjana màximes

18'8 °C

Mitjana mínimes

11'4 °C

GRÀFICA DE TEMPERATURES MÀXIMES I MÍNIMES

Temps passat

JUNY DE 1.987

- Eleccions 10 de Juny.
- Enquesta als nous possibles batles.
- I si parlàssim d'autoritat.
- El càncer, una malaltia tabú.
- Full Dominical, davant les eleccions.

JUNY DE 1.988

- El foc és perillós.
- Sa Xerradeta amb l'amo en Toni Regalat.
- Pàgina Bíblica: Confirmació.
- Poemes i gloses: Andreu Forteza.
- Feim Carrerany: Excursió a Massanella.

JUNY DE 1.989

- La població de Maria: Breu anàlisi de l'estat actual.
- Pàgina Bíblica: Primeres comunions.
- Demografia: Mort de Mn. Miquel Estades.
- Sa Xerradeta amb en Tomeu de Deulossal.
- Nutrició: L'alimentació.
- Tercer aniversari de Fent Carrerany.
- Concert de piano, violí i clarinet a càrrec de Joves Intèrprets.

JUNY DE 1.990

- S'ha destapat un merder.
- Lliçó de drogues.
- Memòria R.A.M.
- L'amo en Tomeu "Persona de Poble 1.989".
- Sa Xerradeta amb n'Esteve Mas, es "Mister".
- Messes d'estiu.
- Carrerany Esportiu: VI Pla de Mallorca.
- Feim Carrerany: Excursió al Puig de l'Ofre.

JUNY DE 1.991

- Memòria R.A.M.: La fira.
- L'educació, feina de tots.
- Maria a la Gran Enciclopèdia de Mallorca.
- El dolor.
- L'Arxiu d'Imatges de la Biblioteca Gabriel Llabés de Palma:

La col·lecció de Pere Mascaró.

- Sa Xerradeta amb l'amo en Joan de Son Matet.
- Sunflowers, una escola d'idiomes a Maria.
- Carrerany Esportiu: Francesc Mestre, campió de Mallorca d'escacs cadet.
- Feim Carrerany: Excursió a l'ermita de Maristela a Esporles.

JUNY DE 1.992

- Viatge d'estudis a Andalusia.
- Sa Xerradeta amb n'Antonia Torelló Martí, mestra i regidora de sanitat.
- Llibertat religiosa.
- Rutes Balears, confluències culturals en la Mediterrània.
- Carrerany Esportiu: Presentació dels equips ciclistes de Maria.
- Feim Carrerany: Excursió a la Trapa.

JUNY DE 1.993

- Puntualització de Fent Carrerany sobre el Reglament de concessió de subvencions.
- Dia 6 de Juny, Eleccions Generals.
- Donar sang, mostra de solidaritat.
- Les aiugües de Sa Marineta cap a Ciutat? No, no i no!
- Sa Xerradeta amb n'Amador Fuster Garí, n'Amador des cacauets.
- Les cigonyes.
- Ateus i cristians.
- Concert de piano de l'Escola de Música.
- Carrerany Esportiu:(Ciclisme) Va bé i se compon. Pla de Mallorca - Gran Premi La Caixa.

POEMES I GLOSES

REPASSADA PASQUAL

Querns de paraules rimades
us diré, estimats germans,
per anunciar la Pasqua
d'aquells que ressucitam.

Talment albons o argelagues,
que es cansen de florir,
traient forces de flaqueza,
tots junts farem l'esclafit

d'alegria i d'esperança,
de germanor i de pau,
que proclama l'olivera
brostant surran del portal.

Del portal de nostra església
que uneix present i passat.
L'amo en Tomeu de l'Havanna
enguany ens ho ha demostrat.

Per això la retanyada,
que en nom del Poble ha tallat,
esdevé punt d'homenatge
pels joves que ell ha ensenyat

a tocar tambor i corneta
i a marcar ritme de pas,
per aregar-nos les festes
i alegrar els jocs pesats.

Cantem, massells de gaubança,
la fe dels ressucitats.
I el goig de la primavera
que esclati pels nostres camps.

Ressuscitat és un home
que aprén a ser ell mateix
i madura la tendresa
a cada passa que creix.

Ressuscitada és la dona
que alça valenta l'orgull
de ser mare i ser famella,
sabent que és seu el futur.

Ressuscitada és la Pàtria
que defensa, independent,
llengua, terra, pa i justícia
per a tots els qui són seus.

Ressuscitada és l'església,
que despullada de tot
poder, engany i riquesa,
mostra l'Evangeli al Món.

Ressuscitat és un Poble
que fa cultura i progrés,
com el nostre de Maria
que cada dia va més

endavant en les seves tasques
de viure en la llibertat,
enterrant odis i enveges,
per fer feina tots plegats.

Seguint el lema que marca,
donant-ne exemple, el Rector,
AMB DIGNITAT I CONSTANCIA,
tot ha anat de bé a millor.

Tothom dins la seva clova
ha llaurat el seu conró
i agafant ansa per ansa
hem omplert el sarrió.

Així la Capella Fonda,
El Coro Parroquial,
la Ràdio, les Capilleres,
la Catequesi, l'Esplai,

Els fills de la Rectoria,
Fent Carrerany i l'Escacs
i l'estirada teringa
d'esports i d'activitats,

juntament amb la Tercera
Edat que no para mai,
sense oblidar les escoles,
tot ha seguit exhalant.

Ressuscitat és un Poble
que sap posar peu fiter
i mai per mai torna a rera
la tasca que es promet fer.

Enguany augmentam somada
i a tot allò que portam
hi hem afegit dues fites
que ens honraran per molts d'anys.

Una és l'aigua que ja arriba
a casa, fent alballons.
Ja no som, en eix aspecte,
un Poble del Tercer Món.

L'altra és la joia salvada
com era l'antic Hostal.
Ja tenim on fermar l'ase
dels ocis i altres cabals.

Resta arrenjar la teulada
de Ca la Mare de Déu.
Res hi de més frissança
baix de la capa del cel.

També té la seva urgència
bascanviar la corrent
per no quedar a les fosques
quan l'església bull de gent.

En mig de tanta gatzara,
deixau que guardi un record,
amorosit i entranyable
per tots els qui estam de dol.

Sobre tot vull fer memòria
de dos estimat amics,
que per molt de temps que passi
ens tendran l'ai encongit.

De Llorenç Seguí i Artigues,
aquell valent corredor,
que ha sembrat dins tots els joves
un avís de seny i amor.

D'Antoni Fornés "Vilero",
l'alegre capdavanter
que en tot allò que es posava
treia el carro amb els demés.

Mentre empenyem nosaltres
l'utopia des d'abaix,
feis, Senyor, que ells ens estirin
i ens conhortin des d'Alt.

Però tornem a la FESTA!
L'amo en Xesc ja pot cantar
la tonada de la Pasqua
que sempre ens deixa enrampats.

I per tots: Al.leluia!
que el Crist que ha ressuscitat
ens reviscoli el coratge!
Salut i Pau! Per molts d'anys!

Pasqua, 94
Jaume Santandreu.

L'OBRA DE XIM TORRENTS

El dia 30 d'abril es clausurà una exposició del pintor Xim Torrents, que durant un mes ha permès que els mallorquins poguessin veure a La Llonja unes cent cinquanta obres, provinents algunes del taller de l'artista i d'altres, de col·leccions particulars. Reproduïm a continuació un fragment del dossier que, en motiu de l'exposició, ens remeté la Conselleria de Cultura, Educació i Esports.

Joaquim Torrents Lladó va néixer a Badalona, l'11 de febrer de 1946. De molt petit ja manifesta una gran sensibilitat vers les activitats plàstiques i, instintivament, s'allia en un món imaginatiu particular.

Entre 1960 i 1966 cursà estudis de pintura a l'Escola Superior de Belles Arts Sant Jordi de Barcelona; entre els seus professors s'hi troben Miquel Farré, Frederic Marés, Mestres Cabanes i Josep Puigdemòles. Al mateix temps que cursa estudis de pintura, comença a plantejar-se seriosament el teatre i l'escenografia. Influït per Mestres Cabanes -escenògraf titular del Gran Teatre del Liceu de Barcelona- i José Maria Alarcón, inicia els estudis de direcció teatral. Prepara diverses escenografies per a petites companyies teatrals i, tot seguit, passa a la direcció escènica en la secció Dramàtica del Cercle catòlic de Badalona.

El 1967 acaba els estudis de Belles Arts i n'obté el títol de professor de dibuix. Atesa la seva superioritat tècnica, guanya tots els premis que convoca l'Escola, guardons que li permeten d'obtenir la beca de la Fundació Amigó-Cuyàs. Durant l'estiu viatja per primera vegada a l'illa de Mallorca.

El 1968, la Junta Directiva de l'Escola de Belles Arts de Sant Jordi li proposa de presentar-se a les oposicions per ocupar una càtedra vacant. Tot i haver-hi exercit durant dos anys com a professor adjunt -la qual cosa li assegura pràcticament l'obtenció de la càtedra- renuncia a presentar -s'hi perquè no està d'acord amb el sistema pedagògic de l'escola.

Arran d'una forta crisi professional, assegura que ja mai no tornarà a pintar. Una vegada exclòs del servei militar, es lliura totalment a l'escenografia, activitat en la qual coincideixen les seves dues passions: la pintura i el teatre.

A començaments de tardor, decideix d'instalar-se a Mallorca, concretament a Valldemossa. El fet de participar en les tertúlies sobre art deixa entreveure que manté intacta l'obsessió per la pintura i tot fa pensar, per tant, que aquest allunyament no és definitiu.

Efectivament, el 1969, després d'aquest silenci, reprèn l'activitat com a pintor i ho fa pintant el seu primer paisatge de Mallorca. Habilitarà un taller acollidor, des del qual es domina tot el poble de Valldemossa. Allí iniciarà una sèria meravellosa de retrats i autoretrats.

A principis de juliol, juntament amb Carme Crespi -una companya de l'escola de Sant Jordi- funden Artestudio, que serà la seva primera acadèmia de dibuix i pintura, al Carrer Fray Luis de León, de Palma i, amb motiu de la inauguració, manifesta a José Maria Alarcón, director del Centre Catòlic de Badalona, que a finals d'any assumirà la direcció escènica de la companyia de teatre Auba, de Son Fawriol.

L'any 1970 trasllada Artestudio al carrer de la Torre de l'Amor, al barri antic de Palma, mentre la companyia Auba debuta a la Sala Mozart amb La puta respectuosa de J.P. Sartre.

A Valldemossa, hi coneix Josep Maria Costa i, posteriorment, el pare d'aquest, Josep Costa Ferrer, Picarol. Aquest carismàtic galerista, un dels més importants d'Espanya, després d'oferir-li incondicionalment la galeria d'art, organitzà la primera exposició de Joaquim Torrents a

Mallorca. D'aleshores ençà, farà amistat sincera amb la família i participarà amb freqüència en les cèlebres tertúlies de Galeries Costa.

Realitzà nombrosos viatges per Europa, Amèrica i Àsia i exposà a Madrid, Barcelona, València, Copenhaguen, Estocolm, Rio de Janeiro, Palm Beach (Florida/EUA), París, Montecarlo, Austin, Tòquio, Venècia, etc.

Joaquim Torrents, amb el desig d'apropar la pintura al gran públic que no visita galeries d'art, mostrà la seva obra en els magatzems El Corte Inglés de Madrid (1988) i de Barcelona (1989). Entre 1990 i 1993 realitzà vint exposicions a setze ciutats japoneses. La seva darrera exposició tingué lloc a Hiroshima, del 21 al 26 d'abril de 1993.

A Mallorca realitzà vuit exposicions, les tres primeres a les Galeries Costa (1972, 1973, i 1976). Després exposà a la Galeria Bearn (1978 i 1980) i a la seu de l'Escola Lliure del Mediterrani (1982). Tornà a exposar a les Galeries Costa (1989). La seva darrera exposició a Mallorca fou a l'Hotel Formentor entre juliol i agost de 1991.

L'any 1977, Joaquim Torrents Lladó obrí l'Escola de Pintura J. Torrents Lladó/ Escola Lliure del Mediterrani en el Palau Verí de Palma, on continua ubicada, i el 1982 inaugurà a Barcelona una segona seu de l'Escola Lliure del Mediterrani.

La seva obra abasta retrats, composicions de figura, paisatges, aquarel·les, dibuixos, pastels, cartells, il·lustracions, etiquetes, decorats escenogràfics, etc. Entre les obres més conegudes, cal esmentar els retrats a l'oli del príncep Henri de Dinamarca, de Josep Tarradellas, del baró H. Thyssen-Bornemisza, de Florenci Rosselló, de Josep Zaforteza, de Fernando Alzamora, de Pau Català, etc. També, el retrat dels Reis d'Espanya realitzat per encàrrec del Govern Balear, per a la seu del Consolat de Mar.

Pel que fa als treballs escenogràfics, l'obra més destacada és la que formen els decorats que realitzà, l'any 1985, per a la representació en el Teatre de l'Òpera de Montecarlo, de la versió musical de la novel·la 24 hores de la vida d'una dona. Aquests treballs foren concebuts de manera que poguessin utilitzar-se tant en espais reduïts, com en espais de grans dimensions.

L'any 1991, per iniciativa de la UNICEF, Xim Torrents realitzà, per a l'organització Art Aid, el cartell d'una campanya destinada a l'obtenció d'ajudes per als nens necessitats d'Àsia. Dissenyà cartells publicitaris per a pel·lícules i obres de teatre, il·lustracions, etiquetes per a ampelles de cava, catàlegs d'exposicions, aparadors, etc.

Com a crador plàstic, Xim Torrents tenia una versatilitat singular i poc comuna. Fou un retratista excel·lent i, com a tal, prengué per mestres Velázquez, Goya, Mesquita, Mestre i Bauzá. Admirà les obres de Femenia, d'O'Neill, de Beruete, de Ribas, de Mir, de Meifrén, de Rusiñol, de Gelabert, de Barrau, etc. Com a aquarel·lista destacat, l'artista català mostrà gran interès per les obres de Turner, Fortuny, Anckerman, Ribas, Blanes Viale, Erwin Hubert, etc.

Joaquim Torrents, inconformista, solitari, conflictiu, rebel, rigorós, exigent i lluitador, exercí l'ofici de pintor amb passió, amb vehenència i amb un afany esgotador de superació constant. Va morir, a l'edat de 47 anys, el 6 d'octubre de 1993.

GOVERN BALEAR

Conselleria de Cultura, Educació
i Esports

L'ESCOLANIA DE LLUC A FAVOR DE LA CULTURA

1.- DUES PINZELLADES D'HISTORIA

De tothom és ben sabut que l'Escolania de Lluc és una de les institucions més antigues de Mallorca. Les seves referències històriques de què actualment disposam ens remunten fins a l'any 1485. Ens assabentam que per aquelles dades un nin blau, en Pere Garí, arribà a ser prevere després d'haver estudiat al Santuari. Abans del 1531, ja trobam indicis dels primers escolanets que amb les seves veus blanques cantaven a la Mare de Déu de Lluc en nom de Mallorca. Però fou el papa Climent VII qui atorgà una butlla que aprovà uns estatuts que redactà el Prior de la col·legiata Gabriel Vaquer i el 25 de setembre del mateix any s'establíen d'una manera oficial els "al·lots blaus" en nombre de sis, perquè cantassin missa matinal a Nostra Dona de Lluc, així com es feia a Nostra Dona de Montserrat.

El poble de Mallorca en el decurs de la història, fou qui, cap el segle XVIII els donà el popular nom de "Blauets". Avui en dia els "nins blaus de Lluc" són coneguts no sols a Mallorca, sinó també fora de les nostres fronteres. Les seves veus angelicals ens fan sentir més a prop de Déu.

Des dels inicis de la seva fundació l'Escolania de Lluc fou una escola amb una fisonomia molt propi. En un document del segle XVIII queda escrit: "l'escola era a la mateixa casa (al Santuari) privilegi gairebé insòlit per als infants". El Prior Vaquer, com els seus successors tengueren cura de què els nins de Lluc visquessin en un ambient sa, que fomentàs una adequada creixença i que cuidàs de totes les dimensions de la persona humana.

Els Blauets d'aquell temps no escatimaven temps per a l'aprenentatge acadèmic i musical, però com era de suposar també gaudien d'uns moments d'esbarjo per a jugar als clàssics jocs de bolles, a baldufa, a conillons, a botar per les nombroses rossegues que envolten el Santuari, i per trescar pels diversos camins amagats del gran bosc de la Serra de Tramuntana. Els Blauets d'aquell temps semblaven cabrides que amb un aire festiu i juvenil trescaven per les muntanyes, menjant-hi els fruits que la natura amb la seva saviesa i generositat els oferia com si fos un regal caigut del cel.

El Prior, així com la resta dels col·legials de Lluc, també varen preveure que els nins de l'Escolania tenguessin uns mestres adients; per això a l'ordinari 11,69 demana que els preveres que aspirin a ser col·legials

i a instruir els nins blaus sàpiguen raonablement gramàtica i cant. Aquests eren els requisits indispensables per a poder ser educadors i professors dels Blauets de Lluc.

Al llarg de la seva història, l'Escolania ha passat per diverses èpoques, en algunes ocasions esplèndides i en altres decadents. Però mai s'ha deixat de cantar a la qui és la Patrona de Mallorca: La Mare de Déu.

Avui l'Escolania continua fidel als seus principis bàsics: Donar culte a la Mare de Déu i treballar perquè la nostra cultura i el nostre tarannà com a poble siguin els principis fonamentals que mouen el cor de tots els mallorquins. Tanmateix estimar la nostra cultura i lluitar per mantenir-la viva i sentir-la a flor de pell és ben propi dels qui dia a dia vetllen perquè ningú no ens pugui prendre allò que ens identifica com a poble i allò que amb tanta de força i radicalitat visqueren els nostres avantpassats, tot desitjant que ningú no ens ho pugui fer malbé.

2.- L'ESCOLANIA, UNA FAMÍLIA QUE DIÀRIAMENT PREGA

Els nins que avui viuen a l'Escolania ben segur que respiren un ambient que els fa sentir poble; però no només poble que estima la nostra cultura, sinó també la nostra fe. Els Blauets creixen en un ambient religiós sa. Diàriament, tot just després d'aixecar-se i fer el llit, talment com si fossin ocells que piulen i canten la frescor del nou dia, els Blauets adrecen unes paraules d'alabança al Déu de la vida. També a les 11'15 i a les 20'30 envoltats de centenars de turistes que han arribat al cor de la muntanya per escoltar-hi les seves blanques veus.

Els nins que estudien a l'Escolania és ben segur que senten el batec dels qui estimen i lluiten per fer un món més just, però també respiren l'aire fresc i pur de la muntanya. Són molts els visitants que arriben a Lluc

i comenten a cau d'orella: "Quin privilegi tenen aquests nins! Entren de ben petits i quan surten són joves ben preparats per respondre amb maduresa i saviesa als problemes que ens presenta la vida... a més de tenir uns bons coneixements musicals: cant coral, solfeig, tocar algun instrument, i uns bons estudis acadèmics". Tanmateix un ensenyament en grups reduïts proporciona un aprenentatge més personalitzat, la qual cosa proporciona un millor rendiment escolar.

Els nins que estudien a l'Escolania saben prou bé que el motiu de la seva estada a Lluc, a més a més d'estudiar, és cantar a la Mare de Déu i estar al servei dels actes litúrgics del Santuari, la qual cosa fa que els Blauets visquin a Lluc. Ben segur que això suposa un petit sacrifici tant per part dels nins com també dels seus pares, però aquest esforç es veu recompensat gràcies a l'ambient de germanor i fraternitat que hi ha entre els Blauets. Els qui treballam directament amb els Blauets sabem prou bé que el punt de referència més important pel nin ha de ser la família, perquè és la primera entitat educativa. Però tot i així, a l'Escolania es viu en un ambient d'una gran familiaritat i germanor. Sovint s'acostuma a dir que l'Escolania és una família gran.

Com és de suposar l'equip pedagògic que treballam directament amb els Blauets feim tot el possible perquè aquest estil familiar i fraternal que caracteritza Lluc i l'Escolania cada dia sigui més atraient. Es per aquest motiu que es segueix una metodologia i pedagogia que contempla el nin en tota la seva dimensió...

3.- UN APRENENTATGE AMB LA NOSTRA LLENGUA.

El col·legi "Escolania de Lluc" des de 1977 imparteix l'ensenyament en la nostra llengua, essent per tant, capdavanter de les

escoles mallorquines en l'aprenentatge en català. Es pot dir que aquesta iniciativa d'amor a la llengua es covava des de feia molt de temps. Les revistes "Cavall Fort", les "Rondaies" de Mossèn Alcover, la "Minyonia d'un infant orat" i l'edició de centenars de fulls que portaven per títol: "Com llegir i escriure la nostra llengua" creà un ambient que afavorí el pas de parlar en català no sols al pati, al joc, als moments d'esbarjo, sinó que també formà part de la vida acadèmica de l'Escolania. Es pot dir que l'ensenyament en català a l'Escolania influí molt a crear una nova consciència de pertinença a un determinat país.

Ja han passat 17 anys d'aquells intents i esforços per ensenyar, aprendre i estimar la nostra llengua. Avui l'Escolania continua fidel a aquests principis i estam segurs que el camí recorregut ha fet possible que el nostre país tenguí una fisonomia i un tarannà propis.

4.- AMOR A LA NATURA

Ja hem dit anteriorment, encara que fos d'una manera molt breu, els avantatges de ser Blauet. Entre d'altres coses viure a Lluc afavoreix un creixement en contacte ben directe i lliure amb la natura, això fa que els nins blaus l'estimin i tenguin una especial sensibilitat i una certa delicadesa envers ella, perquè saben que és obra de Déu i com a tal cal estimar-la i respectar-la. Quan arriba la primavera i les classes s'hun acabades sortim a trescar pel bosc on sentim el cant harmoniós dels ocells o hi contemplam les diverses plantes autòctones que creixen gratuïtament per

les diverses tanques i carreranyes que envolten el Santuari. I quan arriba l'hora, i de bona gana, els blaus van a netejar el Jardí Botànic del Santuari. Es de suposar que quan els blaus lleven un batzer o una branca seca van ben alerta a tallar una alzineta o un xiprell que just acaba de néixer, perquè ells saben bé que més envant embelliran el nostre paisatge mediterrani.

El sentit ecològic està ben arrelat en el cor dels Blaus. Com Francesc d'Assís, els nins de Lluc guarden un amor entranyable a la nostra mare natura. Els educadors que treballam a l'Escolania ja ens cuidam prou bé de transmetre'ls aquest així com els altres valors. Ells, així com es van fent grans es nodreixen d'una gran descoberta: que la mare terra és obra esplendorosa del Creador en la qual s'inscriuen visiblement les petjades de la seva bondat.

5.- L'ESCOLANIA I EL CANT

No podem acabar aquest article sense esmentar la importància que té el cant a l'Escolania. Des de les civilitzacions més antigues, principalment la grega, fins els nostres dies, el cant ha estat un element de comunicació i expressió. Segons els tipus de sons i de melodies que es cantaven, sobre tot a Grècia, es transmetien diversos sentiments: amor, alegria, tendresa, odi, etc. En el món cristià quelcom de semblant visqueren els primers cristians. Quan es reunien per a pregar i per celebrar els seus actes litúrgics, el cant era tan important com la paraula. Sant Agustí afirmava que el qui canta prega dues vegades.

Aquest desig de cantar en forma

de pregària en nom de tot el poble mallorquí és ben propi dels Blaus. Talment com un rossinyol que canta a trenc d'alba, els nins blaus de Lluc fan de les seves veus angelicals una alabança continuada davant la Mare de Déu, com si fossin una espelma que escalfa els milers de pelegrins que arriben a Lluc amb el desig de trobar-hi un poc de llum per a les seves vides. Els Blaus s'afanyen per aixecar davant el trono de la Moreneta pregàries i lloances.

Aquest desig de cantar cada dia al matí i a la posta de sol obliga a l'Escolania a un assaig constant per conrar les seves veus. És que la música en la formació dels Blaus ha tengut, des de sempre un especial èmfasi, perquè com ens ha demostrat la psicologia influeix molt a formar persones més sensibles i obertes a tots els camps de la vida, sobretot al camp de l'Esperit.

Tots els Blaus tenen diàriament classes de Llenguatge musical i estudi d'un instrument: el piano, la flauta travessera o un instrument de corda com el violí. Tots aquests estudis musicals tenen reconeixement oficial, com si els fessin a un conservatori, perquè l'Escolania a més a més de ser un centre concertat d'Educació Primària és també un centre d'ensenyament musical reconegut pel Ministeri d'Educació.

Finalment volem aprofitar per comunicar a tots els nins mallorquins que vulguin formar part de l'Escolania, informar-los que ja és obert el termini de les inscripcions pel proper curs.

P. Miquel Mascaró (Responsable de l'Escolania)

+ ESCOLANIA DE LLUC

OBERTES LES PREINSCRIPCIONS PER AL CURS 1994-95

DEMANAM:

- * Haver realitzat el 1 del segon cicle d'Educació Primària. (Tercer d'E.G.B.)
- * Nocions de solfeig.
- * Veure i l'oïda afinades, encara que no nagin rebut cap educació especial.

OFERIM:

- * Els estudis oficials d'Educació primària i el primer del segon cicle (de 4t a 8è d'E.G.B.) amb una bona qualitat d'ensenyament i en el marc d'una educació cristiana.
- * Els estudis oficials de música: solfeig, instruments i cant coral.
- * Un ambient sà i obert, en contacte amb la naturatatge i la creixença.
- * Foment del coneixement de la nostra llengua i cultura.
- * Beques d'estudi.

Amb l'esforç d'un equip de professionals sota la direcció dels M.SS.CC.

PER A INSCRIPCIONS ADRECAU-VOS A:

Santuari de Lluc

Tefs: Escolania 51-70-02

Santuari 51-70-25

+ Centre concertat E.Primària-E.G.B.

+ Centre reconegut d'ensenyament musical de grau elemental.

RESPOSTA A UN ESCRIT D'EN PEP ANGLADA

Qui escriu aquestes línies, que de jove va ser addicte al règim dictatorial, avui es commou davant la premsa escrita, radiada i televisada i alhora s'horroritza cavil·lant respecte dels temps passats. Em commou la satisfacció de comprovar que a través dels diaris i revistes, a més de conèixer més a fons allò que passa pel món, pots, si vols, expressar les teves idees i sentiments alhora que respondre públicament tot allò que no acceptes. I m'horroritza veure que havent-hi total llibertat d'expressió, o sia que qualsevol periodista pot aficar el nas per ensumar i llavors escampar la merda, encara, a pesar d'això, hi ha peixets i peixots que s'atreveixen a "posar la mà". També, qui això escriu, reflexiona pensant que havia de ser en temps que no es podia ni ensumar (i si s'ensumava era impossible escampar la pudor). Fins on arribaria "la mà"? Hem de suposar que fins als colzes. I és per això que vaig més enfora que en Churchill quan va dir que la democràcia és el règim menys dolent. Jo dic que és el millor, que és una meravella.

Fet aquest sincer cant a la Democràcia, a través del nostre "Fent Carrerany", lliurament i públicament, tal com ell ho va fer, vull contestar unes inexactituds que el meu amic Pep Anglada, llençà a través dels diaris de Ciutat. I li diré: Amic Pep, he de confessar que la teva capacitat de sorprendre és tal que és difícil que passi una temporada sense que ens "espantis" amb alguna novetat i quasi sempre fora del comú. La darrera, ara, és aquesta COLABORACION que ens donen a conèixer els citats diaris, on parles d'un homenatge que l'Ajuntament d'Ariany i "principalmente el sr. Alcalde" t'han obsequiat per la teva labor "en apoyo de la bicicleta". Fins aquí, res (home! res no, és a dir molt, perquè els homenatges, allò que és normal, és que els escampin qui els atorga, mai qui els rep). I també he de dir que em satisfà que continuïs pel mig, tu no ets home de voreres. Però (deman la teva atenció), és que en el teu escrit més endavant llegim: "Quisiera dar un toque de atención al pueblo de Maria, ya que esperaba una continuación de la labor iniciada con la mencionada Fiesta del Pedal". I què és això, Pep? Què vius a la lluna? On eres aquests darrers anys, el 92 i el 93. Les mitges veritats no fan més que embullar, però amagar la realitat és voler tapar el sol amb un garbell. Si no eres aquí (crec que sí), sé segur que altres mariers amics teus i que participaren t'han d'haver informat. I si no veres aquella ploguda de camises -grogues el 92 i blanques el 93- que ompliren les carreteres d'Ariany primer, i de Santa Margalida, després, serà que o bé et tapares els ulls o bé et girares cap enrere. I en aquesta "Continuación" que tu no has volgut conèixer, te puc assegurar que hi havia tanta o més participació, col·laboració i companyonia, que a la teva "FESTA". Faltar-hi, segur que hi faltava alguna cosa, com per exemple el "Papamòbil", els "micros" i el "comandament" (encara no sé qui eren els dirigents). I tots, he dit tots, anaven de "potó". Ningú qualcava en no ser amb bicicleta, a cavall, amb carretó, o amb someretes. No hi havia vehicles contaminants. I tant a l'arribada als pobles veïnats com a la tornada al nostre, tothom, sense cap precipitació, amb ordre i correcció, participaren de les begudes i entrepans que es repartiren amb abundància. Vull dir, per acabar, que va ser una MANIFESTACIÓ ECOLOGISTA.

No voldria que llegissis malament aquest escrit, que no és de crítica ni de lloança. Solament he volgut ser realista, extranyat per la teva mala informació. Cadascú opinarà. I com a marier de molts d'anys no acceptaré mai que

ningú vengui aquí, al meu poble, a "Dar toques de atención", referint-se, a més, a coses no certes. Al començament parl de sorpreses. I com no n'he de parlar, si no fa més de dos dies que em comunicaves que no volies saber -ni sabies- res de Maria. Ho recordes? Idò, en què quedam? No obstant, si de veres t'interessa tant la "FESTA DEL PEDAL", estic segur que seràs -com sempre- ben rebut pels dirigents de l'Administració Local. Però no intentis confondre anant als diaris de Ciutat amb aquests contes. Si fas memòria recordaràs que una vegada -ja ha plogut- te vaig dir que a Maria no hi ha "Tontos". I per acabar, ja que t'ofereixes a "Instituciones oficiales y privadas o particulares", com a particular, amb la mateixa llibertat, responc: "No, gràcies". De totes formes estic content perquè te veig animat i te dic: "No t'arrufis i endavant".

Sempre a la teva disposició. El teu amic.

Miquel Oliver i Roig

"SA

NOS

TRA"

CAIXA DE BALEARS

"la Caixa"

CAIXA D'ESTALVIS I PENSIONS
DE BARCELONA

EL SENYOR VERGER SIGNÀ EL CONVENI ENTRE EL CONSELL INSULAR DE MALLORCA I L'ASSOCIACIÓ DE PREMSA FORANA

El passat dijous, dia 21 d'abril, tingué lloc a la seu de la Premsa Forana, a Sant Joan, la signatura del conveni entre el Consell Insular de Mallorca i l'Associació de Premsa Forana. Mitjançant aquest conveni, les revistes es comprometen a publicar anuncis o reportatges que remeti el Consell i aquest, a canvi, ajudarà econòmicament a les diferents revistes. Després de uns

breus parlaments per part del president de l'Associació, Sr. Carles Costa i del president del CIM, Sr. Joan Verger, els mots assistents a l'acte, es traslladaren al restaurant de Can Tronca on continuaren la parlada davant una taula ben parada.

El millor equip de Balears ... i del Pla de Mallorca

Entre els dies 12 i 17 del passat mes d'abril es va disputar la XXIX edició del Cinturó Ciclista Internacional a Mallorca per a aficionats. El nostre equip hi ha participat amb els corredors Xisco Horrach, Antoni Pujol, Miquel Arbona, Rafel Sampol, Anders Carlsson (Suècia) i Thoorolf Hestness (Noruega). Amb ells hi han estat els directores esportius Vicenç Vaquer i Antoni Mulet, el mecànic Joan Botelles i com a conductor del segon cotxe Sebastià Ripoll.

Són el millor equip de la màxima categoria a la nostra Comunitat Autònoma. No hi ha pal·liatius; les classificacions així ho confirmen. A la general del equip balears hem superat als segon equip amb més de 29 minuts i hem estat a l'altura d'altres equips molt més foguejats en proves de categoria internacional superant, entre d'altres, les seleccions del Japó, València, Escòcia, Noruega i Grècia a més d'algunes formacions nacionals de renom.

L'etapa reina del Cinturó, que passava pel Coll de Sóller, Puigmajor i finalitzava al Puig de Sant Salvador, va tenir una decisiva importància per a les nostres aspiracions. Xisco Horrach va pujar al podi com a millor balear i el nostre equip va sentenciar la general d'esquadres al seu favor. Vint-i-nou minuts ho diuen tot. Les cares dels nostres representants entremesclaven el cansament de la jornada amb l'alegria i l'emoció de formar part del millor equip de les Balears. Tot l'equip humà que ens representava es va fondre en una forta abraçada; hi havia rialles, crits i fins i tot alguna llàgrima d'alegria.

Aquest èxit ha estat el reconeixement a l'esforç, la tenacitat i les il·lusions que unes persones, institucions i firmes comercials han depositat a una nova formació que, al seu primer any al camp aficionat, ha aconseguit la major i millor victòria que, a les Illes, es pot assolir. La convicció de totes les persones que deixaren els seus anteriors equips amb la creença que al Club Ciclista Maria de la Salut formarien una gran esquadra s'havia convertida en una gran realitat.

GENERAL EQUIPS BALEARS

1. Maria Salut-Es Cruce	45.17.51
2. G. D. Cicles Gomila	45.47.30
3. Bicycletes Caldentey	46.30.08
4. Seat - Blau Motors	46.32.44
5. Const Bover-Stª Maria	46.33.47

Però també seguim essent el millor equip de la nostra comarca, en categoria social. Així ho demostrarem a la jornada inaugural del "X Pla de Mallorca-Gran Premi La Caixa" que se va iniciar el diumenge dia 24 d'abril (única etapa celebrada a l'hora de redactar aquesta informació) amb una cronometrada Maria-Ariany, a la qual Ferriol Colombram i Toni Mulet aconseguiren respectivament el primer i tercer llocs. A continuació presentem els números de dorsals, noms dels nostres i temps invertits:

001. P. Ferriol Colombram	6'35"21c
009. Antoni Mulet Campins	6'51"25c
101. Manel Fernández Tena	7'17"52c
002. Gm Quetglas Ferragut	7'23"36c
008. Antoni Font Munar	7'44"82c

006. Joan Pira Valcaneras	7'46"85c
081. Joan Seguí Artigues	7'51"54c
007. Ant Castelló Inglada	7'55"72c
010. Esteve Bergas Buñola	8'02"68c
211. Miquel Salom Ferriol	8'04"20c
102. Tom. Arbona Quetglas	8'12"16c
181. Simó Font Darder	8'12"81c
003. Pere Ferriol Roig	8'28"19c
005. Antoni Mas Bergas	8'33"79c
169. Toni M Arbona Rullan	8'35"28c
122. Pep Ferriol Torelló	10'26"32c

Club Ciclista Maria de la Salut

Ferriol Colombram

Llorenç Seguí, internacional

El passat diumenge dia 10 d'abril els carrers de Maria de la Salut foren escenari de la celebració del "I Memorial Llorenç Seguí", la més completa de les reunions ciclistes de quantes s'han disputades a la nostra Comunitat Autònoma dins el present any. A més de la gran quantitat de proves celebrades, hem de fer especial menció del gran número de participants a totes elles i del nombrós públic que al llarg de tota la jornada es va concentrar als carrers del circuit urbà.

Aquesta diada ciclista va tenir participació internacional a les curses per a juvenils i aficionats. El "Memorial Llorenç Seguí" ha estat la més internacional de les curses ciclistes que, fins a les hores, s'han celebrades al nostre poble. A més del Cinturó Ciclista i el trofeu Andreu Oliver -ambdues incloses dins el calendari internacional- aquesta ha estat l'única competició a la qual hi han participat dues seleccions nacionals, les d'Espanya i Gran Bretanya.

MULET I COLOMBRAM

La programació competitiva va començar a les deu del matí amb els ciclistes socials de categoria aficionat i especial. Un total de 76 ciclistes iniciaren la cursa per completar 30 voltes al circuit urbà de 1.550 metres a cada una. Ben prest, dos dels nostres representants, Ferriol Colombram i Antoni Mulet, s'escaparen i aconseguiren una diferència al seu favor que augmentaria progressivament fins que ambdós caigueren a una de les curves. Afortunadament no hi hagué conseqüències greus i els integrants del primer grup perseguidor no els pogueren alcançar.

Antoni Mulet

1. Antoni Mulet	Pr Carbonell	1.05.51
2. Fer Colombram	Pr Carbonell	1.05.51
3. Arnau Comas	Capdepera	1.07.13
4. T. Ballester	A Poc A Poc	1.07.16
5. Sebast Ripoll	Pr Carbonell	1.07.16
11. Esteve Bergas	Pr Carbonell	1.09.44
12. Joan Pira	Pr Carbonell	1.09.44
21. M. A. Franco	Pr Carbonell	1.11.46

SEGUÍ I ARBONA

A la segona cursa, per a socials cadets, juvenils i veterans, Joan Seguí i Tomeu Arbona foren els dos únics representants del nostre Club que hi participaren. Hi participaren 31 ciclistes a la distància de 25 voltes. Abans de la meitat de la cursa, ambdós quedaren despenjats del grup capdavanter. Joan Seguí va ocupar la sisena posició -según juvenil- mentre Arbona fou desè -setè veterà "A"- a la cursa que va guanyar el felanitxer Maties Manrique.

1. M. Manrique	Felanitx	58.10
2. Fco Llompart	Sineu	58.42
3. Joan Serra	S Maria	58.45
6. Joan Seguí	Pr Carbonell	59.20
10. Tomeu Arbona	Pr Carbonell	59.44

CAIGUDA INOPORTUNA

La darrera cursa del matí va estar protagonitzada pels 38 ciclistes cadets i fèmines juvenils i aficionades. Des del principi, Antoni Colom i Lluís Fernández, varen mantenir una fortíssima lluita. Tot estava al seu favor quan, a la darrera curva abans de l'arribada, ambdós caigueren i quedaren descartats pel triomf que fou per l'eivissenc Julio Coca. De les fèmines aficionades, una de les nostres, Magdalena Beltrán (Es Cruce) fou la millor.

1. Julio Coca	Blau M	44.27
2. Luis Arce	Derbi	44.28
3. Joan Jiménez	Derbi	44.31
4. Julio Martí	Es Port	44.32
5. Joan Brunet	Blau M	44.32
8. Ant Martorell	Es Cruce	44.45
10. Rafel Campins	Es Cruce	45.27
11. Lluís Ferrer	Es Cruce	45.45
14. Magda Beltrán	Es Cruce	45.47
23. M. J. Beltrán	Es Cruce	50.20
30. Eva M Fuster	Es Cruce	53.35
33. Oscar Fdez.	Es Cruce	54.56

LES FÈMINES ALEVINS

A la primera cursa del capvespre, les dues fèmines Maria Gallego i Cristina Fernández foren les dues protagonistes mantinguent una forta lluita. La del CC. Petra va guanyar a la nostra mentre Guillem Vallori (Es Cruce) fou el millor dels participants masculins.

1. Maria Gallego	Derbi	10 p
------------------	-------	------

2. Cristina Fdez	Es Cruce	6 p
3. Guillem Vallori	Es Cruce	4 p
4. Gabriel Ferriol	Sineu	2 p
5. Antoni Ferriol	Sineu	0 p
6. Mateu Català	Es Cruce	0 p

BARCELÓ I REYNÉS

Dos dels nostres, Damià Barceló i Vicenç Reynés, foren els protagonistes a la cursa per a infantils. Després de formar una escapada amb els sineuer Joan Pons, Damià Barceló va caure i ja no va poder contactar amb els dos restants. Després del primer sprint, el nostre representant es va escapar en solitari iniciant una aventura que li donaria el primer triomf de l'any. Victòria Montiel fou la millor fèmina.

1. Vicenç Reynés	Es Cruce	21.45
2. Joan Pons	Sineu	22.26
3. Damià Barceló	Es Cruce	23.18
4. Joan Tugores	Sineu	24.07
5. Rafel Niell	Sineu	24.07
8. Jaume Llompart	Es Cruce	25.51
13. Joan Barceló	Es Cruce	26.26
14. Vict. Montiel	Es Cruce	26.30
15. Gillem Beltrán	Es Cruce	26.30

ESTARELLAS I GENOVART

Per primera vegada al nostre poble, els nostres maillots competiren en competició oficial en categoria juvenil. Des de la meitat de la cursa dos dels nostres, Estarellas i Genovart, amb el suec Karlsson, foren els protagonistes. Els dos nostres demostraren la seva superioritat.

1. Dan Estarellas	Es Cruce	1.07.18
2. Emili Genovart	Es Cruce	1.07.21
3. Rikard Karlsson	Suècia	1.07.33
4. Xisco Mulet	Es Cruce	1.08.53
5. Fco. Trujillo	P. Bover	1.09.05
12. Pere Moncada	Es Cruce	1.10.11

LA SELECCIÓ NACIONAL

Els deixebles de Boris Vassiliev i Toni Cerdà foren els grans dominadors de la cursa per a aficionats. Els equips nacionals espanyol i britànic foren les atraccions d'un grup inicial de 72 participants. Ben prest la cursa es va decidir a favor de l'equip espanyol quan tres dels seus formaren l'escapada definitiva. El medallista José M. Moreno va esser una de les atraccions.

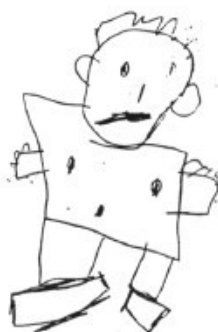
1. Isaac Galvez	Espanya	1.21.43
2. Santos Glez	Espanya	1.21.45
3. Adolfo Alperi	Espanya	1.21.53
4. Jaume Yus	Espanya	1.24.55
5. M. Alzamora	Espanya	1.24.55
8. Xisco Horrach	Es Cruce	1.24.58
11. Maties Roig	Es Cruce	1.25.11
12. Antoni Pujol	Es Cruce	1.25.16
14. Rafel Sampol	Es Cruce	1.26.18

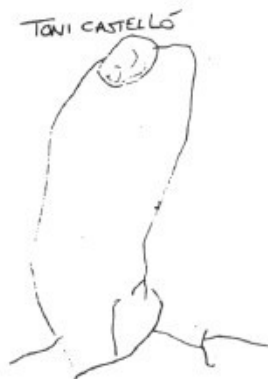
Els nins
i nines
d'Educació
Infantil
3 i 4 anys.

JOANA

SALVADOR

TONI CASTELLO

FRANCESCA

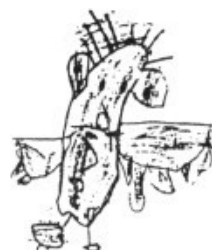
MARIA ANTONIA

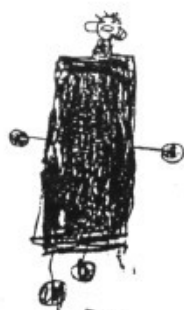
CATJ

CATALINA

TONI HORRICH

ALBA

MARIA

ALVARO

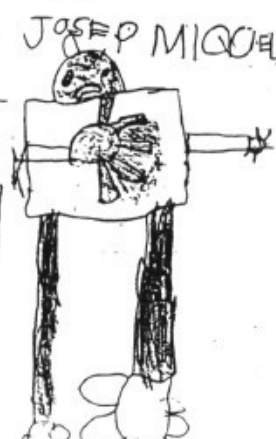
JOSEP

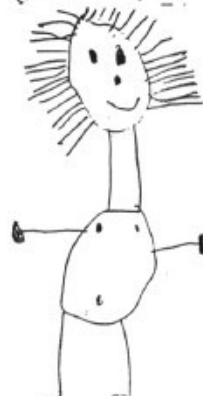
JOAQUIM QUE

MIGUEL

JOSEP MIGUEL

MASDALENA

ANAMARIA

LISA